

III. leto.

V Gorici, kimavec 1882.

9. zvezek.

Priprave k sedemstoletnici rojstva svetega očeta Frančiška.

Hitro se bliža veseli praznik, ki ga imamo obhajati letos otroci velikega svetnika, serafinskega očeta Frančiška, v spomin sedme stoletnice rojstnega dne njegovega. Že 26. tega meseca je namreč tisti dan, ki velja za rojstni in kerstni dan Frančiškov; vendar je odločila sveta cerkev, da naj se obhaja sedemstoletnica ob navadnem godu svetega očeta, ki je četrti dan prihodnega meseca, vinotoka. Naj povemo nekoliko o pripravah, ki se delajo za to redko slovesnost zlasti na Laškem, pa tudi po drugih krajih, kjer koli prebivajo sinovi slavnega očaka našega.

Poglavitna slovesnost ima biti, kaker že vejo blagovoljni naši bravci, v Asizu, rojstnem mestu Frančiškovem. Tam je poseben odbor, ki skerbi za potrebne priprave, ter izdaja nalašč v ta namen prav mikaven časopis imenovan «Sedma stoletnica rojstva sv. Frančiška Asiškega» („*Il settimo Centenario della nascita di San Francesco d' Assisi*“). Z doneski pobožnih častivcev svetega očeta, zlasti otrok njegovih tretjega reda, hoče ta odbor ko stanoviten spomin slovesnosti sedme stoletnice postaviti na tergu pred škofijsko cerkvijo asiško lep spominik iz marmorja, v cerkvi sami pa primerno olepšati staro kerstilnico, kjer je bil kerščen sv. Frančišek.

Povejmo najprej, kako je z doneski, ki se nabirajo po vseh

krajih sveta. Zapisnik v poslednjem zvezku imenovanega časopisa kaže, da je bilo nabranih do meseca malega serpana 19,493 laških lir, to je okoli 8,770 gljd. našega denarja. Večina tega zneska je seveda z Laškega, vendar so z večimi ali manjšimi doneski zastopane tudi skoraj vse ostale katoliške dežele, tako da bo novi spominik v Asizu v resnici katoliški. Mej raznimi deli sveta je razen Evrope največ dala Amerika, namreč 1722 laških lir (774 gljd. a. v.); mej raznimi evropskimi deželami pa razen Italije največ Avstrija: 1368 laških lir (615 gljd. a. v.).

Tu je všteti tudi 115 lir, ki se jih je pri nas nabralo do meseca svečana in 20 že prej poslanih. Od tistega časa pa do 1. malega serpana se je nabralo pri opraviščtvu »Cvetja« še 46 gljd. 41 kr. Ta denar so ob enem z drugim po naši redovni okrajini nabranim (vkup 345 laških lir) v začetku omenjenega meseca v. č. p. okrajinski predstojnik poslali na svoje mesto, kamer je tudi resnično došel, kaker poterjuje pismo predsednika odbora, milostivega škofa asiškega, pisano 15. malega serpana t. l. omenjemu vis. čast. okrajinskemu predstojniku. Vsega skupaj se je torej dozdej iz naše redovne okrajine odboru v Asiz poslalo 480 lir, t. j. 216 gljd. vrednosti. Dobili smo pa tudi po poslednjem odpošiljanju zopet nekoliko darov in upamo, da bo še marsikedo veselega serca dal svoj penaz k časti tako ljubeznjivega in velikega svetnika. Veliki so namreč iztroški, ki bodo potrebni tako za spominik kaker za slovesnosti, da se bodo primerno in dostojno veršile.

Spominik je naročil odbor asiški, kaker smo tudi že povedali, pri slavnem kiparju Janezu Düpré v Florenciji. Düpré, iz francoske rodovine leta 1817 v Seni na Toskanskem rojen, je že leta 1842 *) ko samouk iztesal sloveč kip »Kain in Abelj.« Mej poznejšimi njegovimi deli so zlasti imenitna »Saffo«, »Triumf križa« in »Pietà« (žalostna Mati Božja s Kristusom s križa snetim).

Ta izverstni vmetalnik je prevzel delo podobe svetega Frančiška za spominik asiški jesen leta 1880. Po zimi nato je že naredil model, ki se je po njem imela podoba iztesati iz marmorja. Preskerbel si je prelep in močan bel marmor in 23. sušca 1881 se ga je lotil obdelavati. Po letu ga napade bolezen; vendar je delal, keder koli mu je bilo mogoče. Proti koncu meseca velikega ser-

*) Obe števili ste iz češkega Malega slovnika naučnega; ali ste resnični ne vemo za terdno; ravno tam stoji ko leto smerti vmetalnikove 1869, kar je gotovo napačno.

pana sta bila dva gospoda od odbora asiškega v Florenciji ter sta našla slavnega moža v delavnici, ko je imel ravno v rokah nizko privzdignjeno (bareljevno) podobo kersta sv. Frančiška, ki ima priti na sprednjo stran podnožja. Ko sta gospoda videla statuvo svetnikovo, se jima je zdelo, kaker bi videla podobo zveličarja samega v tistem marmorju. »Tudi drugim se je zdelo tako« omeni Düpré ter pristavi: »T o b o m o j e p o s l e d n j e d e l o«. Jesen ga je bolezen zopet začela hudo napadati in 10. prosinca 1882 je veliki vmetalnik zapustil ta svet. Kip svetega Frančiška je ostal toliko da ne dorešen. Veljavni presojevalci vneti povzdigujejo to poslednjo vstvaritev slavnega mojstra. Da je ni mogel sam popolnoma dodelati, to je seveda vsakemu žal; vendar kipu ne bo škodilo. Dorešila ga je hči njegova, gospa Amalija, znana tudi že po mnogih delih, ki jih jako hvalijo. Naj povemo tu, kar mej drugim piše imenovana vmetalnica odboru asiškemu: »Vernila sem se«, pravi, »v delavnico brez očeta. Bog mi je dal toliko moči. Zopet sem ogledala sv. Frančiška ter začela obdelovati kip, ki ga je pustil že skoraj dorešenega in ki je on, tolikanj dober, zadovoljen bil, da sem mu ga pomagala zverševati. Tako bom storila s tolikanj ljubim kipom sv. Frančiška, poslednji model, ki ga je naredil oče moj. Ne morem Vam povedati, kako občudujejo vsi to podobo. Lotila se je bom še enkrat sama in z božjo pomočjo upam, da bo v marmorju tista duša, tisti izraz, ki je v modelu, in oče moj bo prosil Boga ter mi pomagal od tam gori.« Odbor asiški odgovarja: »Prav, predobra gospa Amalija, odbor ima popolno zaupanje do Vas. Nihče se gotovo ne bi mogel lotiti tega marmorja z boljšim vspehom kaker ta, ki je delila toliko let uk in misli in občutke z velikim vmetalnikom«.

V Asizu se je začela že meseca velikega travna staviti podlaga za spominik, ki se ima odkriti 1. vinotoka zjutraj. »Mojstersko delo Düprejevo se bo pozdravilo«, kaker pravi časopis odborov, »z navdahnjenostjo, ki jo vmetalnost, ki služi veri in omiki, vedno budi pri našem ljudstvu. z navdahnjenostjo, ki bo tolikanj bolj živa, ker se bo vedelo, da na tem kipu ni delal le mož, ki je iztesal »Pietà« in »Triumf križa«, temuč tudi slavna in blaga njegova hči, ki je po njem dobila um in serce in znanje.«

Razen tega spominika na tergu pred škofijsko cerkvijo se bo tudi cerkev vsa premalala in stara kerstilnica, kjer je bil kerščen sveti Frančišek, kaker je bilo že rečeno, primerno olepšala. Sploh se v Asizu vse popravlja, vrejuje in lepša; v navadno tako sa-

motnem in tihem mestu se je zbudilo kaker novo življenje. Poleg odbora za spominik in cerkveno praznovanje se je ustanovil še drugi odbor za grajanske ali svetovne slovesnosti, ker se ima čast dati svetemu Frančišku ne le ko svetniku temuč tudi ko velikemu možu in izverstnemu grajanu svojega naroda. Da se bo olajšalo vdeleževanje ptujcem, se je začelo že pogajanje z ravnateljstvi raznih železnic. Ker v Asizu ni prostora za prenočišče toliko ljudem, kaker se jih pričakuje ne le z Laškega, temuč tudi s Francoskega in drugih katoliških zemelj, se bo skerbelo, da se bodo vsak večer mogli prepeljati v Perudžo, Folinj in v druga bližnja mesta.

Odbor je prosil pa tudi svetega očeta papeža, da bi podelili posebnih duhovnih milosti pobožnim vernim, ki se bodo vdeleževali cerkvenih slovesnosti in sveti oče so dovolili, da se smejo ena za drugo obhajati slovesne tridnevnice po raznih cerkvah asiških, in vsi, ki bodo skesano izpovedani in obhajani tiste tri dni obiskali dotično cerkev in molili po namenu sv. očeta, morejo dobiti popolnoma odpustek, ki se lahko daruje tudi za verne duše v vicah. Tisti pa, ki bodo skesanega serca (brez izpovedi in sv. obhajila) vse tri dni obiskavali tisto cerkev ter tam molili, kaker se je ravno reklo, morejo dobiti vsak dan enkrat odpustek sedmih let, ki se ravno tako more darovati za duše v vicah.

To bodi zadosti glede priprav v Asizu, kjer bo poglavitna slovesnost. Kar se tiče drugih krajev, mislimo, da se bo največ storilo v Napolju, dandanašnji največem mestu na Laškem. Tudi tamkaj se ima namreč že ta mesec odkriti prelep marmorjev spominik svetega Frančiška, ki ga je izdelal sloveč vmetalnik napolitanske šole, vitez Stanislav Lista. Na tem spominiku stoji sv. Frančišek z razpetimi povzdignjenimi rokami ter blagoslavlja tri tretjerednike frančiškanske, ki so trije izmej najslavniših velikih mož italijanskih: Dante, Džotto in Krištof Kolumb. Na desni pred svetim Frančiškom stoji zamišljen s pripognjeno glavo Dante, najimenitniši laški pesnik, ki je v veliki, čudoviti pesmi popisal pekel, vice in nebesa. Na levi stoji z očmi vpertimi v svetega Frančiška Džotto, prvi imenitni stavbar, kipar in malar italijanski, ki je malal mej drugim v veliki cerkvi svetega Frančiška v Asizu sloveče podobe «Oslavljenje svetega Frančiška» in «Obljube reda frančiškanskega». Spred se pripogiblje pred svetnikom Krištof Kolumb, kaker bi pričakoval od blagoslova njegovega poguma in serčnosti za pot v neznane svetove.

Kaj pa pri nas? Da bi se tako lepi in dragi spominiki sta-

vili, to pač ni bilo mogoče; vender se bo tudi mej Slovenci kaj storilo v spomin tako redke slovesnosti. V Ljubljani se mala v naši cerkvi svetemu Frančišku na čast kapelica Matere Božje svetega rožnega venca; pri nas na Kostanjevici pa se je zlasti na iztroške tretjega reda že prav čedno zmalala kapelica Matere Božje Karmelske. Podobe kažejo na eni strani svetega Ludovika, francoskega kralja, na drugi sveto Elizabeto Ogersko, t. j. patrona in Patrono tretjega reda svetega Frančiška. Više je na eni strani sveti Frančišek v cerkvi porcijunkuli, ko mu Kristus dovoljuje odpustek, na drugi strani sv. Frančišek v slavi s častitljivimi ranami. Na stropi je znamenje sladkega imena Marijinega obdano z angelci.

Tudi razna knjižna dela se bodo zlasti na Laškem izdala na slavo svetega Frančiška; tako neka obširna še ne natisnjena pa silno stara latinska pesem o življenju svetnikovem, najdena ni davno v Asizu; obeta se tudi učen popis življenja svetega očaka po mnogih do zdaj še neznanih pismih ob njegovem času pisanih itd.

V Ljubljani ste s tem namenom prišli na svitlo že tudi dve reči, zbirka cerkvenih pesmi znanega skladatelja P. Angelika in pa »Molitevna knjiga za ude tretjega reda svetega Frančiška«. Ta knjiga ima nadomestovati »Popotnega tovariša«, ki je pošel pred enim ali dvema leti, ter je olepšana s prav čedno zveršenim naslovnim listom raznih barev.*)

Še bolje ko s knjigami, če tudi molitevnimi, bomo obhajali z molitevjo veseli god sv. Frančiška. Molitve potrebujemo vsi, molitve potrebuje zlasti tudi sveta cerkev v sadanjih velikih stiskah in nadlogah, ki jo obdajajo od vseh strani. Da bi se tolikanj več in bolj goreče molilo, se bo obhajala po vseh naših cerkvah slovesna tridnevna 2. 3. in 4. dan prihodnjega meseca (vinotoka ali oktobra), kaker so vkazali prečastiti p. gener. minister že v okrožnici, ki je bila v 2. zvezku na 64. strani letošnjega »Cvetja« omenjena. Te tri dni se bodo mogli v vseh naših cerkvah dobiti ravno tisti odpustki, ki so podeljeni za tridnevne v Asizu, kaker je bilo gori naznanjeno. To so namreč prečastiti p. generalni minister izprosili za cerkve frančiškanske, ki so pod njih oblastjo. Ravno to pa so potem izprosili tudi prečastiti p. generalni prokurator kapucinski za svoje cerkve.

Naj bi se pobožno slovensko ljudstvo obilo vdeleževalo teh tridnevnihih odpustkov, naj bi se jih mnogo privabilo v tretji red!

*) Knjiga se dobi tudi pri nas; cena terdo v usnju vezani je 1 gljd., t. j. zlatim obrezkom 1 gljd. 20 kr., po pošti 10 kr. več.

Življenje svetega očeta Frančiška.

Deveto poglavje.

1208—1226.

O ljubezni svetega Frančiška do stvari.

Svetniki so imeli vedno veliko oblast nad stvarjenjem božjim, ki ni sovražnosti več kazalo proti njim, zato, ker so premagali greh ter nazaj postavili svojo dušo v izvirno njeno čistost. Plašne živali niso boječe bežale pred njimi, divje so se jim krotke prijazno bližale; ogenj in voda sta jim stregla in moči natorne so jim pokorne bile.

Mej vsemi temi blaženimi prijatelji stvarjenja božjega je najznamenitiših eden sveti Frančišek Asiški. On je bil tako rekoč v zvezi in edinosti sè vsem, kar je nedolžno in čisto. Kaker Adam v raju tako je živel mej stvarmi ter vžival v obilnosti njih ljubezen. Po zapovedi, ki jo je Kristus dal učencem svojim in apostelnom, je hodil po svetu in pridigal evangelij vsem stvarjem in vse stvari so ga poslušale s priserčnim nagnjenjem. On pa je iz goreče ljubezni do Boga, ki jih je vstvaril kaker njega, vse imenoval brate in sestre. Cela knjiga bi se napisala, ako bi hoteli sestaviti vse, kar se bere v starih popisih njegovega življenja o raznih živalih, kako so se vele proti svetemu Frančišku in on proti njim. Povedali bomo torej le neketere take prigodke, ki morebiti še niso znani pobožnemu braveu.

Posebno je priserčno ljubil sveti Frančišek tiste živali, ki s prirojeno pohlevnostjo krotkosti Kristusove spominjajo ter se v svetem pismu sin božji primerja z njimi. Dostikrat je rešil jagnjeta, ki so jih peljali k smerti, v spomin na jagnje, ki je hotelo zaklano biti za naše grehe.

Enkrat je bil čez noč pri samostanu svetega Verekunda v Gubijski škofiji in ravno tisto noč je tam ena ovčica porodila janjčka. Ali prišla je bila huda prasica ter je vmorila nedolžno jagnje. Ko je to slišal sveti Frančišek, se mu je silno smililo, tako da je jokal. „Oj, bratec janjček“, je rekel vpričo vseh, „nedolžna živalca, ki pomeniš Kristusa! Neblagoslovljena bodi hudobnica, ki

te je vmorila, in nobeden naj ne je od nje, ni človek ni žival“. Čudovito povedati! Prasica je hudo zbolela in v treh dneh je bila mrtva, in vergli so jo proč za obzidje samostansko, kjer je ležala dolgo časa, tako da se je posušila kaker deska in ni bila hrana lačnemu.

Ko je bil na potu blizu mesta Sene, dobi na paši veliko čredo ovac. Kaker je imel navado, jih lepo pozdravi, in ovce so pustile pašo in vse so tekle k njemu, povzdignile glave in vanj vperle oči. In tako so se mu dobrikale, da so se čudili pastirji in bratje, ko so videli okoli njega jagnjeta, ovce in ovne tako čudno vesele.

Ob drugem času je mož božji pri sveti Mariji Angelski neko ovčico dobil v dar, ki jo je hvaležno sprejel iz ljubezni do nedolžnosti in priproščine, ki je prirojena ovčici. Opominjal jo je pa, da naj hvalo daje Bogu ter se varuje, da ne bo žalila bratov, in ovčica, kaker bi umela pobožnost svetega moža, je nauk njegov skerbno izpolnjevala. Ko je namreč slišala, da bratje pojejo na koru, je tudi ona šla v cerkev ter pokleknila, dasiravno je ni nihče učil, in meketala pred altarjem Device, Matere jagnjeta božjega, kaker bi jo hotela pozdraviti. In tudi, ko se je pri sveti maši povzdigovalo presveto Rešno telo, se je priklanjala kleče na kolenih, kaker bi očitala tistim, ki se ne ponižajo, in pobožne hotela poterditi v spoštovanju do najsvetejšega zakramenta.

Nekedaj je imel v Rimu seboj janjčka iz spoštovanja do jagnjeta božjega, ter ga je izročil, ko je odhajal, plemeniti gospe, Jakobi Septemsolijski. Ta janjček, kaker učen v duhovnih rečeh od svetnika, je zmirom z gospo k maši hodil, in če ni zjutraj ob navadnem času vstala, jo je budil janjček z rožički in z meketanjem ter jo silil v cerkev. Zato je gospa učenčka Frančiškovega, njej pobožnosti učitelja, hranila ko čudovito in ljubeznjivo stvar božjo.

Ob drugem času je blizu Greča nekedo zajčka prinesel svetemu Frančišku, živega, ki je prost na tla postavljen mirno obstal, ko bi bil lahko zbežal, kamer bi bil hotel, in ko ga je poklical oče ljubeznjivi, mu je hitro poskočil naročaj. Sveti Frančišek ga je pestoval kaker mati otroka in ko ga je opominjal sè sladkimi besedami, naj se ne da zopet vjeti, potem mu je dal dovoljenje, da naj gre prost, kamer hoče. Ali kolikerkrat ga je na tla del, zmirom mu je spet nazaj skočil naročaj, kaker bi čutil njegovo ljubezni polno serce. Naposled so ga morali bratje nesti v oddaljeno samoto, kjer je mogel varen ostati.

Ko se je vozil mož božji čez rijetsko jezero, mu je neki ribič iz pobožnosti podaril povodno ptico, ki jo je rad sprejel ter ji precej pustil, da bi odletela; ali ptica ni hotela. Frančišek je nato povzdignil oči proti nebesam ter je mnogo časa ostal v molitvi. Ko je čez dolgo uro kaker od drugod se vernil sam k sebi, je zopet ljubeznjivo vokal ptici, naj odleti Boga hvalit, in tako, prejemši dovoljenje z blagoslovom, je veselo odletela.

Na ravno tistem jezeru se mu je podala riba, velika in živa, ki jo je po navadi nagovoril za sestro ter poleg čolna zopet del v vodo. Riba pa se je igrala v vodi pred možem božjim in, kaker bi jo prideržavala njegova ljubezen, se nikaker ni ločila od čolna, dokler ji ni z blagoslovom dal dovoljenja.

Ob drugem času, ko je hodil z nekim bratom po barju beneškem, najde silno množico ptičev, ki so po germovju sedeli in žvergoleli. „Sestrice ptice hvalijo svojega stvarnika“, pravi tovarišu, „pojdiva tudi midva med nje ter odpojva Gospodu hvalo in duhovne ure“. Ko sta prišla v sredo med nje, se ptice niso genile z mesta. In ker se eden drugega nista slišala, ko sta molila, zavoljo žvergolenja, se oberne svetnik ter pravi pticam: „Sestre ptice, nehajte peti, dokler midva Bogu dolžno hvalo opraviva.“ One pa so ta hip vtihnile ter so ostale tiho, dokler sta počasi odmolila duhovne ure ter jim je svetnik dovolil peti. Dobivši pa dovoljenje so hitro zopet začele svoje žvergolenje.

Pa tudi drobne živadi ni zaničeval Frančišek. Pri sveti Mariji Angeljski je poleg celice svetnikove na figi sedel skeržad in ker je sè škripanjem svojim pogostoma priganjal služabnika božjega k hvali Gospodovi, ga pokliče nekega dne k sebi in skeržad mu prileti na roko. „Poj, brat moj skeržad“, mu pravi, „in Gospoda stvarnika svojega, hvali vesel“. Brez obotavljanja začne peti pokoren in ne odneha, dokler mu je velel sveti Frančišek, da naj zleti nazaj na svoje mesto. Ostal je pa tam skozi osem dni ter vsaki dan prihajal, pel in odhajal po besedi svetnikovi. Naposled pravi mož božji tovarišem: „Dajmo zdaj slovo bratu našemu skeržadu, ker nas je zadosti razveseljeval s petjem svojim in k hvali Gospodovi spodbujal skozi osem dni. In tako je poslovljen precej odletel, in ni se več prikazal tamkaj, kaker bi si ne upal prelomiti povelja Frančiškovega.

Ko je v Seni bolan bil, mu je neki plemenitaš poslal nekega fazana, ki ga je bil ravno kar vjel, živega. Sveti Frančišek ga je sprejel vesel, ne iz poželjivosti, da bi ga jedel, temuč po navadi

svoji, ker so mu stvari veselje delale zaradi ljubezni do stvarnika. In po svoji navadi je tudi nagovoril fazana: „Hvaljen bodi naš stvarnik, brat fazan!“ In bratom je rekel: „Poskusimo zdaj, ali bo hotel brat fazan pri nas biti, ali bo šel raji v navadne kraje, ki so mu vgodniši.“ Velel je torej nekemu bratu, naj ga odnese, ter izpusti v vinogradu. Brat stori tako, ali fazan se verne ta hip v hitrem teku k celi očetovi. Zopet ga vkaže še dalje odnesti in zopet se verne z največo hitrostjo k vratam celičnim in ker so bratje stali na pragu, jim gre po sili pod halje. Zato je velel svetnik rehati ga skerbno, objemaje ga in nagovárjaje se sladkimi besedami. Ko je to videl neki zdravnik, ki je svetega Frančiška v časti imel, prosi, da bi ga njemu dali, ne kaker bi ga hotel pojesti, temuč da bi ga redil iz spoštovanja do svetnika. Res so mu ga dali in mož ga je odnesel domov, ali kaker bi se mu bila krivica zgodila, ker so ga ločili od svetnika, fazan ni hotel zobati pri možu. Moral ga je nesti nazaj. Komaj pa ga je tam na tla postavil ter je fazan vgladal svetega očeta, precej ga je nehala žalost ter je začel zobati, da je bilo veselje.

Ob nekem času se je mudil sveti Frančišek v greški puščavi kjer so imeli bratje majhin in posebno vbožen samostan, ki ga je ravno zato sveti oče jako ljubil. Prebivavci tistega kraja so pa imeli mnogo terpeti od volkov, ki so tergali in žerli ne le živino temuč tudi ljudi, in od toče, ki jim je pobijala žita in vinograde. Ko je torej sveti Frančišek tam pridigal, pravi žalostnim in potertim: „Na čast in hvalo vsegamogočnega Boga vam obetam, da bodo te nesreče vse ponehale in Bog se bo ozerl na vas ter vam bo dal obilnost vsega pozemeljskega blaga, ako verujete meni ter se vsmilite samih sebe, opravite dobro izpoved in prinesete vreden sad pokore. Zopet pa vam napovedujem, da, če se nehvaležni za dobrote vernete k temu, kar ste iz sebe vergli, potem se bodo ponovile nesreče, podvojile kazni in jeza božja bo hujša nad vami.“ Ljudje so se spokorili toča je nehala biti in tudi volkovi si niso več upali divjati in škodo delati skesanim. Ali kaj ker so v sreči zopet pozabili na Boga ter se je kmalu izpolnila tudi druga polovica napovedi svetnikove!

Nekega dne je sedel Frančišek z brati pri jedi. Kar priletiti dve ptički, on pa ona, iskaje hrane za svoje mlade. Svetnik ju je vesel ter jima rad pusti, da odneseta živeža. Tako prihajata nato več dni ter dobita vsak dan mervic, kaker želita. Nekega dne pa pripeljeta mlade ter jih pustita bratom. kaker da so njih, ker so

se ž njihovo hrano redili. Mladi se privadijo bratom, letajo jim na roke ter se vedó sploh kaker celo domači v hiši. Sveti Frančišek opazi to ter se veseli z brati. „Glejte“, pravi, „kaj ste storili naši sestrici taščici, kaker bi pamet imeli; rekli ste namreč: „Glejte, bratje, vam sva pripeljala svoje mlade, ki so se zredili z vašimi drobtinicami; storite ž njimi, kar hočete; midva greva drugam.“ Mladiči so torej popolnoma krotki z brati ter se ž njimi vkupaj hranijo; ali nevošljivost je razderla zlogo, ker je ta veči začel preganjati te manjše. Ko je bil namreč sit do gerla, je te druge proč podil od hrane. Sveti Frančišek pa je rekel: „Vidite, kaj dela ta nevošlivec: sam je poln in sit, pa ne privošči bratom, ki so lačni. da bi se nazobali; slabo smert bo storil zato.“ — Na besedo svetnikovo je nevtegoma prišla kazen. Brat kazimír je zletel na posodo vode, da bi pil; ali pal je v vodo in vtopil se in ni se našla mačka ali druga žival, ki bi se bila upala požreti, kar je bil svetnik preklel. Grozovita hudoba je pač nevošljivost pri ljudeh, ker se tako kazni pri ptičih, in bati se je sodbe svetnikov, ker je tako hitra za njó izveršitev.

Mej vsemi ptiči je ljubil sveti Frančišek najbolj gerlice, zato ker se primerjajo v svetem pismu čistim in zvestim dušam. Tudi škerjance je posebno rad imel. Z veseljem je opazeval na njih perju sivo ali pepelnato barvo, ki jo je izvolil za svoj red, da bi se pogostoma mislilo na smert, na pepel v grobu. Kazal je učenecem svojim tudi, kako se škerjanec hitro vzdiguje v zrak, ko je le neketera zernca pobral na tleh in pozobal. „Vidite“, je rekel ves vesel, „vidite zgled, ki nas uči hvaliti vkupnega očeta našega, kateri nas živi, zgled, ki nas uči, da nimamo jesti, kaker le njemu na čast, da imamo zaničevati zemljo in povzdigovati se proti nebesam, kjer ima biti naše občevanje.“

Kaker je hvalil škerjančke, ker se povzdigujejo nad zemljo, tako je grajal mravlje, ker si preskerbno nabirajo živeža. Tudi do červikov je imel čudovito ljubezen, ker je bral, kar pravi sveto pismo o zveličarju: „Jaz sem červ in ne človek.“ Zato jih je pobiral po potu ter jih na varen kraj deval, da bi jih ljudje ne strelili. Čebelam pa je vzkazal po zimi dajati medu ali dobrega vina, da ne bi oslabele od mraza. Njih délavnost in vmétalnost je Bogu na čast povzdigoval s toliko hvalo, da je dostikrat cel dan prešel s takim povzdigovanjem njih in drugih stvari. Vodo je ljubil ko znamenje pokore in ker je naše duše omila pri svetem kerstu. Zato je vselej gledal, keder si je vmival obraz ali roke, da je našel

tak kraj, kjer se voda, ki je dolu tekla, ni vmazala ali z nogami pobrisala. Celo kamenje je imel v časti, tako da včas, keder je mislil na evangelijski vogalni kamen, ni hotel hoditi po njem. Bratom, ki so hodili v goro derva sekati, pa je priporočal vsak krat, da naj puste krepke mladike za sponin na Jezusa Kristusa, ki je za naše odrešenje hotel vmreti na deblu svetega križa. In vertar je moral po njegovem povelju v sredi velikega verta vselej napravljati majhin vertič najlepših, dišečih rož krasnih barev, ki so imele opominjati ljudi večne lepote in sladkosti v nebesih; okoli verta pa je vказal pustiti omejek neprekopan, da bi ob svojem času zelenje rastlinsko in prijetno cvetje oznanjevalo prelepega očeta vseh reči. Rožic se je veselil z neizrekljivo radostjo, ko je gledal njih lepoto in čutil sladkost njih dišave, ker je v njih videl odsevanje tistega cveta, ki je zrastel iz korenine Jese, ter napolnil ves svet s svojim nebeškim duhom. In kjer jih je videl veliko množino, jim je pridigal ter jih k hvali božji vabil, kaker bi ga slišale ter bi pamet imele.

Ko so ga nekedaj oči bolele, so ga prosili, da se je dal zdraviti, in poklicali v samostan zdravnika ránarja, ki je prinesel železno orodje ter ga del v ogenj, da bi se razbelilo. Ko je to videl blaženi mož Francišek, se mu je zderznilo telo od straha, ali on mu je serčnost dajal ter je tako nagovoril ogenj: „Brat moj ogenj, najvikši te je vstvaril nad druge reči lepega, krepkega in koristnega. Bodi vsmiljen in prijazen z menoj to uro, ker sem te od nekedaj ljubil v Gospodu. Prosim velikega Gospoda, ki te je vstvaril, da naj polajša zdaj tvojo vročino, da jo bom mogel prenašati, ko bo sladko me žgala.“ — Po tej molitvi naredi čez ogenj križ in čaka nevstrašen. Zdravnik vzame v roko razbeljeno železo, bratje bežijo premagani od vsmiljenja, svetnik pa se postavi železu vesel in pogumen. Železo zacverči v mehkem mesu in od ušesa noter od obervi se počasi nadaljuje žganje. Koliko mu je bolečine napravilo, pričajo besede svetnikove, ki je sam najbolje vedel. Ko so se namreč vernili bratje, ki so bili zbežali, pravi oče smehljaje: „Splašenci maloserčni, kaj ste bežali? V resnici vam povem, niti ognja pekočine nisem čutil, niti bolečine mesa.“ In obervivši se k ránarju pravi: „Če ni še dobro požgano, le pritisni še!“ — Zdravnik pa je pri takih primerih drugačnjega vedenja bil vaje; zato je povikševal ta čudež ter je rekel: „To vam pravim, bratje, čuda sem videl denes.“ Pač je bil k prvotni nedolžnosti se vernil mož, ki so mu krotke bile nemile stvari, da je le hotel!

Ali gdo bo naštel vse čudeže, ki so povelicevali našega svetnika, gdo bo dostojno popisal ljubezen njegovo do stvarjenja božjega. Da je bilo v njegovi moči, on bi bil vzkazal vsem predstojnikom mest in vasi, da naj o božiču vse ceste in polje sè žitom posujejo, da bi mogle ptice nebeške ta dan še tolikanj bolj vesele biti, ker bi imele hrane, koliker bi hotele, in v spomin, da je zveličar naš Jezus Kristus mej voličkom in osličkom prišel na svet, naj bi tisti, ki imajo tako živino, ta dan jim sena in ovsu dali v obilosti. Sam Francišek je imel pred smertjo še to veselje, da je obhajal božično noč na poseben način ter je k slovesnosti tudi volička in oslička dal pripeljati, ki jih je postavil v greškem gozdu poleg jasele, ki so služile za altar. Sveti Francišek je ko dijakon stregel pri tisti sloveči polnočnici ter mej mašo pridigal nepreštetim množici o rojstvu Kristusovem. V ognju najpriserčniše ljubezni je imenoval zveličarja betlehemskega dete in ko je izrekel to besedo je ko pobožno dete tudi on meketal kakor ovčica ter oblizaval se, kakor bi bil med jedel.

Da je ta čudovita ljubezen svetega Franciška do stvarjenja božjega visoko povzdignjena bila nad posvetne abotnosti, ker je izvirala iz neizmerne ljubezni do Boga in zopet v to božjo ljubezen se iztakala, to je pač zadosti očitno iz vsega, kar smo povedali. To poterjuje pa tudi sloveča pesem, sončna pesem Franciškova, ki tako veličastno kliče stvari božje k hvali najvikšega, vsegamogočnega Gospoda, ter ob enem tako prijazno opisuje njih samih dobroto in lepoto: „Češčen bodi Bog moj Gospod se vsemi stvarmi svojimi; posebno s plemenitim bratom soncem, ki dela dneve ter nam sveti ž njimi in lepo je in bliščeče žarke ima“ itd.

Neizmerna lepota presvetega Serca Jezusovega.

8. Najponižniše Serce.

Ne upam si različnih čednosti, ki se tako žarno svetijo v Jezusovem božjem Sercu, mej seboj primerjati, da bi sodil, katera je lepša mimo druge. Vse se blišče v božji popolnosti. Vender se mi zdi po nekoliko opravičeno, ako mej vsemi družimi dve še po-

sebej povzdigujem in hvalim: neizmerno krotkost in ponižnost. Sklicujem se lahko na Jezusove lastne besede. Izmej vseh čednosti svojega presvetega Serca nam je le-te dve posebno v posnemanje priporočal rekoč: „Učite se od mene, jaz sem krotak in iz serca ponižen.

Pridruži se mi, dragi bravec, za nekoliko trenutkov, in učiva se krotke ponižnosti od Jezusovega presvetega Serca. Učenje se lahko verši mnogoverstno; najnavadniša in naj vspešniša pa je ta dvojna pot: da učenik p o v é ali p a p o k a ž e t o, kar hoče naučiti učenca. Oboje je storil Jezus. Učil je ponižnost z deli in z besedo.

Oglejva si najpred njegov zgled.

Vse njegovo življenje na zemlji je bila gola ponižnost. Začniva pri v človečenju in rojstvu Jezusovem. „Že tukaj, pravi sv. Bernard, glasno kliče z zgledom, kar je potlej učil z besedo.“ Ali si je mogoče misliti večo ponižnost, kaker se nam kaže v tem, da Bog hoče postati človek, da zapusti nebeško radost in hoče bivati v solzni dolini mej nami nam enak? In če je že hotel človek postati, bi si bil lahko izvolil na zemlji naj imenitniše okoliščine. Pa ravno nasprotno se je zgodilo, vse v naj veči ponižnosti. R e v n a je njegova Mati, rojen je v bornem hlevcu, v revne plenice povit leži v j a s e l c a h na terdem in merzlem; in pa tako malo ljudi se zmeni za njegovo rojstvo. Kaker kako drugo grešno dete je po judovski postavi obrezan, in on, ki je od vekomaj, si še le pusti ime dati.

Pojdiva dalje. Nekaj dni potem ga vidimo z Marijo in Jožefom bežečega v Egiptet. Še ta revni kotec, ki si ga je zbral za prvo stanovanje, se mu krati; bežati je pripravljen iz dežele, v kateri ima pravico bivati, ne le po božjih, ampak tudi po človeških postavah; vmakniti se hoče kralju, čiger moč je toliko kaker nič v primeri ž njegovo. Kako ponižno Serce ima Jezus!

Potlej pride z Jožefom in Marijo v N a z a r e t. Nova neskončno ljubeznjiva podoba ponižnosti se nam tu razvije. Tihotno življenje v Nazaretu je res naj lepša šola ponižnosti. Za tesarjevega sinu hoče veljati pri sosedih. V nobeni reči ne razodeva in ne zahteva več kaker drugi otroci. Čeravno je večna modrost, kaže vender le toliko umnosti in znanja, koliker je njegovim mladim letam primerno. „Rastel je kaker na starosti tako na modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi.“ V priprosti hišici revnega delavca je njegovo stanovanje. Kruh, ki ga pomaga sam služiti v

potu svojega božjega obraza, je njegova zmerna hrana. Samoten in pozabljen živi v sredi svojega ljudstva tisti, o katerem je angelj božji napovedal njegovi Materi: „Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega očeta in kraljeval bo v hiši Jakopovi vekomaj.“ Pa kako zdaj kraljuje ta večni Kralj? Sv. pismo nam na kratko pove, kako: „In je ž njima šel in prišel v Nazaret ter jima je bil pokoren (Luk. 2, 51). Kako ljubeznjiva ponižnost, ki jo je učilo naj lepše Serce celih 30 let. (Slaba učenca, kajne, midva, če se je ne naučiva).

In kako je bilo, ko je zapustil nazarensko samotnost ter očitno začel učiti? Zopet vse v naj večji ponižnosti. Drugi učeniki njegovega časa so se že po obleki razločevali od navadnih ljudi: suknja jim je bila precej širje obrobljena, na plašču so bile prišite dolge franže, na čelu so nosili zapovedi bolj široko zapisane; zbirali so si perve sedeže, po shodnicah se šopirili itd. Zveličarjevo Serce pa ne pozna nikakeršne ničemernosti.

Ko stopi pervikrat mej ljudi, ga še spoznati ne morejo; Janez ga še le spozna, ko mu je iz nebes razodeto, kateri je. Tudi jih ne začne kar precej učiti, ampak ž njimi vred gre k Jordanu, kjer je Janez pokoro oznanjeval in kerščeval spokornike. Kaker drugi stopi v vodo; vsak ga ima za grešnika, ki je pokore potreben, in v svoji brezkraini ponižnosti hoče, da ga imajo za spokornika, ker Janeza prosi, naj ga kersti. Janez se vstraši tolike ponižnosti, ne upa si, brani se. Jezus pa še bolj sili rekoč: „Pusti za zdaj; zakaj tako se nam spodobi vso pravico spolniti“. (Mat. 3, 15.) Kako ponižno govori: „nam se spodobi“, češ, kaker družim tako njemu — in sv. Janez ga kersti. Skoraj bi mislil, da je ta prelubeznjiva ponižnost Jezusovega Serca nagnila nebeškega Očeta, da je zaklical iz neba: „Ta je moj prelubeznjivi Sin, do katerega imam vse dopadajenje“.

Kaker bi potreboval še posebnega pripravljanja, gre v puščavo, tam moli, premišljuje in posti se 40 dni in 40 noči. In kaj se še zgodi? Celo to, da se satanu dovoli skušati, da bi bil v vseh rečeh podoben svojim bratom. Nerazumljivo veliko je bilo že to, da je Bog pokoren človeku: ali da je bil celo satanu pokoren, koliker se je dalo brez greha, da se je ž njim hotel pogovarjati, se mu dal peljati na verh templja, na visoko goro, — to je naj globočja ponižnost, ki si jo moremo misliti, menda več še Bogu samemu — božjemu Sercu ni mogoče.

Vse stopinje njegovega očitnega življenja, njegovega učenja so

nam zapustile sledi genljive ponižnosti, saj so bile stopinje, po katerih je hodilo Jagnje božje — ponižnost sama.

To se je videlo precej v začetka. Tam pri Jordanu si je bil pridobil že tri učence Janeza, Andreja in njegovega brata Petra. Mej potjo proti Galileji si je privzel še Filipa. Le-ta gre berž pravit svojemu prijatelju Natanaelu, da je našel Mesija, Jezus da je iz Nazareta. Natanael nekakšno zaničljivo zaverne: „Iz Nazareta? More li iz Nazareta kaj dobrega priti?“ Vsegavédni Jezus je pač za tak porogljiv odgovor dobro vedel, pa se ni nič razžaljenega čutil, zakaj ravno vsled svoje nebeške ponižnosti si je tako zaničevano mestece za svoje mnogoletno stanovanje izvolil. Ko se mu Natanael približa, mu kar nič ne očita, ampak še pohvali ga: „Glej, to je pravi Izraelec, v katerem ni zvijače, mož kateri prav od serca govori, kaker misli.“ Pervi je bil, ki je na Jezusovem popotovanju zaničljivo o njem govoril — in ponižno Serce si ga izvoli za aposteljna. — Kmalu potlej so ga prišli Janezovi učenci vprašat, če je on Mesija, ali naj družega pričakujejo. Ni jim naravnost odgovoril, in ni popisoval svoje božje mogočnosti; o svoji osebi kar ničesar ne omeni, le na svoja dela jih zaverne.

Tudi sicer ni rad o svoji osebi govoril, izogibal se je povsod hvale in sam je rekel, da ne išče svoje časti. Ko so ga ljudje hoteli poslaviti in za kralja povzdigniti, — se jim je skril; ko pa so ga zaničevali, je ostal in ponižno prenašal. Katerim je čudežne debrote delil, celo obsedeni, so oznanjevali njegovo slavo, on pa jim je vказoval molčati; zasramovanje pa je pohlevno poslušal. Vsakemu, tudi naj nižjemu je bil prijazen in dobrotljiv, in ravno do nizkih in vbzih še naj bolj. Ko je prišel v Kafarnavm, ni šel v hiše imenitnih, ampak njegove perve stopinje so bile na morsko bregovje, — k terpinom, delavnim ribičem. Tudi svoje učence in aposteljne si je volil iz delavskega stanu. Sam se je hotel naj nižje verste ljudem prištevati, ker je brez lastnega posestva ob milostinji živel, ter ni imel toliko svojega, da bi bil imel kam glavo nasloniti.

Na presunljiv način pa se nam je njegova ponižnost na zadnje pokazala. Poglejva ga pri zadnji večerji v tistem slovesnem trenutku, ko se ima posloviti pri svojih. Serčno veselje razodeva, da ima priliko še enkrat z aposteljni jesti velikonočno jagnje — tudi z Judežem; ponižno jim streže, vsim — tudi izdajavcu. Zdaj vstane izza mize, zgornjo obleko sleče, — kaj bo neki? prepasuje se, posodo vode vzame v roke, — kaj neki namerjava? O poglej, poglej čudo: nebeški Kralj, pred katerim kerubini in sera-

fini trepetajo, se vstopi, ne, — poklekne pred Petra in mu začne noge vmivati in enako vsim družim. Potlej spet sede za mizo in razlaga, zakaj je to storil. O premilo Serce! ali je res treba razlagati to djanje, ali smo res tako terdi, da nam ne zadostuje le gledati, ampak nam moraš še z besedo povedati: Izgled naj večje ponižnosti sem vam zapustil, da tudi vi tako delate.

Pa to še ni vse, še nekaj veličastnišega se zgodi pri zadnji večerji. O angelji božji, prililitite iz nebes gledat in slavit enako, še večje, čudo božje ponižnosti, kaker ste ga sterme opevali prvo božično noč v Betlehemu. Tam se je grešnemu svetu pokazal Zveličar v podobi slabotnega jokajočega deteta, ali glejte, tu pa zakrije božjo in človeško natoro v podobe kruha in vina, in tako skrit hoče ostati do sodnjega dne mej nami. O angeljske trume, molite in slavite novo čudo božje ponižnosti v presvetem Rešnem Telesu; kaker nekedaj nad Betlehemom, zapojte tudi nad Jeruzalemom nad hišo, kjer so apostelnj z Jezusom zbrani pri zadnji večerji: „Gloria in excelsis Deo!“ Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji. Jezus je takorekoč na novo rojen: v neznatih podobah kruha in vina, v neskončni ponižnosti hoče živeti mej nami v vsakem še tako zapuščenem in samotnem kraju! In celo zavžiti se da vsakemu brez razločka stanu, keder hoče. Ali ne čutiš tudi ti dragi bravec, da nam v tabernakeljnu še naj bolj glasno kliče Jezusovo Serce: „Učite se od mene, jaz sem krotak in iz serca ponižen“?

Poglejva slednjič še krono Jezusove ponižnosti na Kalvariji, kjer visi in vmira na sramotnem križu mej dvema razbojnikoma! Tu nama ni treba daljše razlage, sam pegled na vmirajoče Jagnje božje že vse pove. „Ponižal je sam sebe ter je bil pokoren do smerti, smerti pa na križu“ (Fil. 2. 8).

Pa tudi z besedo nam je Jezus Kristus pri mnogih prilikah pokazal, kako zelo njegovo Serce ljubi ponižnost. Tako je v „pridigi na gori,“ v kateri nam je nebeški učenik pervikrat skupno razlagal najpoglavitniše dolžnosti kerščanstva, precej prva beseda: „Blager vbogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo“. Vbogi v duhu pa so po razlagi cerkvenih učnikov ravno ponižni. Ali mu niso toraj ponižni res naj bolj pri sercu, ker jim pred vsemi družimi nebeško kraljestvo obeta? Ravno ta nauk je z družimi besedami še večkrat ponavljal. „Resnično vam povem, ako se ne poboljšate, in ne boste kaker otročiči, ne pojdete v nebeško kraljestvo“. Pri treh prilikah je ponavljal: „Gdor se povikšuje, bo po-

nižan; kedor pa se ponižuje, bo povikšan^a. In sploh mi ni nobena čednost znana, da bi jo bil Jezus tolikanj priporočal kakor ponižnost.

Ponižnosti nas uči, ko nas prepričuje, da sami iz sebe nič nismo in ničesar ne premoremo: „Kedo izmej vas more se svojo skerbjo pridjati le en komolec k svoji dolgosti?“ (Mat. 6, 27.) In na drugem kraju: „Ker ne moreš ne enega lasu belega ali črnega storiti.“ (Mat. 5, 36.) Ali pa: „Jaz sem vinska terta, vi pa mladike. Kedor v meni ostane in jaz v njem, ta prinese obilo sadu; ker brez mene ne morete nič storiti.“ (Jan. 15.)

Ponižnosti nas uči, ko nam prepoveduje pri ljudeh hvale iskati. „Keder pa se postite, se ne delajte žalostnih, kakor hinavci; gerdé namreč svoje obraze, da bi ljudje videli, da se postijo. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo.... Keder vbogajme daješ, ne trobi pred seboj, kakor hinavci delajo po shodnicah in po tergih, da bi bili od ljudi hvaljeni. Keder vbogajme daješ, naj ne ve tvoja levica, kaj dela tvoja desnica.. In keder molite, ne bodite kakor hinavci, kateri radi v shodnicah in na voglih potov stoje in molijo, da bi jih ljudje videli.“ itd.

Ponižnosti nas uči, ko nam velevali, naj se odpovemo vsej bahariji in častilakomnosti: „Vse karkoli vam rekó (pismarji in farizeji), izpolnajte in storite; po njih delih pa nikar ne delajte. Vsa svoja dela store, da jih ljudje vidijo; delajo si namreč širje listke in večje robove v krilu. In imajo radi prva mesta pri večerjah in perve nedeže v shodnicah in pozdravljanja na tergih, in da jim ljudje pravijo: učenik. Vi pa se ne pustite učeniške imenovati, zakaj eden je vaš učenik, vi vsi pa ste bratje.“ (Mat. 23.)

Ponižnosti nas uči, ker posebno onim, ki jih je Bog postavil nad druge, priporočal pohlevno priljudnost: „Veste, da poglavarji narodov gospodujejo čez nje, in kateri so vikši, jih imajo v oblasti. Mej vami pa ne bodi takó; temuč kateri hoče mej vami večí biti, naj bo vaš služabnik. In kateri hoče mej vami prvi biti, naj bo vaš hlapec. Ravno kakor Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, temuč da bi stregel.“ (Mat. 20.)

Ponižnosti nas uči, ker želi, da vse lastno dopadajenje zastran dobrih del hitro v sebi zadušimo: „Če ste tudi vse storili, kar vam je zapovedano, tedaj recite: nevredni hlapci smo ter smo storili le to, kar smo bili storiti dolžni.“

Vem, da to še ni vse, kar se da povedati o preveliki ponižnosti, katera se razodeva v Jezusovem vedenju in govorjenju, ven-

der upam, da ti bo že to koliker toliko pripomoglo, da si boš v prihodnje bolj prizadeval za čednost, ki je Jezusovemu Sercu tolikanj ljuba, tebi pa tako zelo potrebna. Zakaj zgodovina kaže in skušnja uči, da je v prevzetnosti poguba, v ponižnosti je rešenje.

Angelji so hoteli v svoji prevzetnosti biti Bogu enaki in pahnjeni so bili iz visocih nebes v strašno peklensko brezdnost. Adam in Eva, zapeljana po satanu, sta tudi hotela toliko biti kakor Bog in v tej prevzetnosti sta zabredla v strašno gorje in za seboj sta v nesrečo potegnili ves človeški rod.

In kaj stori Sin božji? Kako se vsmili vbogoga človeštva? Zdi se mi, kakor bi bil takole govoril: „Jaz sem kriv, da moj Oče zgubi toliko svojih stvari. Angelji so hoteli meni enaki biti pa so se pogubili; človek jih je posnemal pa je cel človeški rod pogubil, ker je tudi hotel meni enak biti. Vse me zavida in hoče meni enako biti. Naj jim bode, sam jih hočem povabiti, jim hočem celo zapovedati, da naj bodo meni enaki. V taki podobi se jim bom pokazal, da odsihdob ne bo nihče pogubljen, kedorkoli bo hotel meni enak biti, ampak vsak bo zveličan. Tako — bi si mislil — je govoril Sin božji, prišel je na svet, sprejel našo podobo, človeško natoro, vsem ljudem se je za zgled postavil in zdaj nam kaže svoje Serce ter nas vse vabi, da bodimo njemu enaki rekoč: „Učite se od mene, zakaj jaz sem krotak in iz serca ponižen!“

*

Jesu, mitis et humilis corde,
fac cor meum sicut cor Tuum!

Jezus, iz serca krotak in po-
nižen, stori, da bo moje serce
Tvojemu podobno!

(300 dni odpustka, Pij IX. 23. sept. 1860.)

Novi svetniki.

3. Sveti Benedikt Jožef Laber.

§. 8.

Svitle čednosti; visoke milosti.

Po versti, kakor so se reči godile, bi imeli govoriti le še o častitljivem pogrebu in slavnem poveličanju svetnika našega; ali da bomo svetost njegovo še bolj spoznali, se moramo še malo na-

zaj ozreti na to čednosti polno življenje in velike milosti, ki jih je delil Bog svojemu zvestemu služabniku.

Nad vse druge čednosti se je povzdignila v sereu Benediktovem neizmerna ponižnost. Zasramovanje, zaničevanje in slabe govorice, ki so se slišale čezenj, to je delalo vbozemu beraču veliko veselje; nasproti pa je bil žalosten, ako je videl, da ga kedo spoštuje ali občuduje. On ni hotel veljati za nič družega kaker za vbozega, nehvaležnega grešnika.

Kar je bil v Sefontih, je vsak dan molil brevir. Zgodi se pa, da ga je nekega dne pozabil v cerkvi svetih apostelnov ter ga je šel drugi dan iskat v tamkajšnjo zakristijo. Zakristan, ki je bil prijatelj njegov, se nekoliko začudi ter vpraša: „Kaj torej umete latinsko?“ Benedikt odgovori v zadregi: „Nekoličko!“

Neka gospa, Lorencija Vandrolj, je velela enkrat sinku svojemu, naj gre Benediktu roko poljubit. „Meni? roko poljubit?“ zakliče ves prestrašen ter skrije hitro obe.

V svojih očeh je bil neizmerno majhin in nizek; poln se mu je zdelo da je greha in nehvaležnosti proti Bogu in ni mogel razumeti, kako mu Bog še svojo pomoč deli.

Pri tem pa je vender popolnoma zaupal na previdnost božjo ter je redko kedaj kako stopinjo storil, da bi dobil kako milostinjo. Dostikrat mu je kedo kaj v klobuk vergel, da ni nič opazil. Če je videl pa, da je srebern denar, ni ga sprejel.

Lahko si je misliti, da so se pobožni dobrotniki priporočali v njegovo molitev; on je pa odgovarjal ponižno: „Saj sem dolžan“ ter jih ni pozabil. Lahkomišljeno vender, kaker smo že videli, ni obetal molitve.

Z največo skerbjo in vestnostjo se je pripravljaj vselej k izpovedi in k svetemu obhajilu in lahko se reče, da je bilo celo življenje njegovo le priprava in zahvala za ta sveta zakramenta. Izpovedniki so se kar čudili nad njim. Ko se je pripravljaj k izpovedi, je pogostoma obujaj djanje kesanja in po izpovedi je ponavljal to djanje skozi cel dan ter je tako začenjaj pripravo k svetemu obhajilu drugo jutro. Poslednja leta mu je velel izpovednik, da naj ne odlašaj obhajila na drugi dan, in Benedikt je ponižno slušal. Ravno tako je šel na povelje tudi več krat po eni izpovedi k mizi Gospodovi, ali vsakkrat v drugi cerkvi, kamer ga je gnala pobožnost ali slovesnost ali tudi le želja, da bi prikril število obhajil, da ne bi kedo kake dobre misli dobil o njemu.

Pri svetem obhajilu so se občutki nevrednosti raztopili v raz-

beljenosti hrepenenja njegovega. To hrepenenje in žarenje je bilo toliko, da so ljudje mislili, kar zletel bo, da bo tolikanj prej presveto Rešno telo. Obraz mu je bil oblit sè solzami; v unanjem in v vseh potezah njegovega obličja je bilo nekaj bliščečega in žarečega, kar je prevzemalo človeka, ginilo in tolažilo. Nihče se ni spominjal, da bi bil kedaj kje kaj podobnega videl.

Neki duhovnik je videl tega razterganega, vmazanega berača pri obhajilni klopi ter se je bal, da ne bi iz pomanjkanja spoštovanja v tako grozni obleki pristopil k sveti večerji; ali ko so zardele oči njegove obličje obhajanje, se mu je zdelo, kaker bi imel pred sabo serafina, ter je od samega čudenja pozabil vse drugo.

Kako pa je plamenelo to serce, ko se je združilo sè svojim ljubljanim zveličarjem! Najsvetejši sklepi, želje, obljube neprelomljive, izključne ljubezni, občutki nevrednosti, zaničevanja samega sebe, odlusčenja od vsega posvetnega, vse to je kipelo v njemu. Benedikt se je poklanjal vsemu nebeškemu dvoru ter je prosil priserčno varstva in pomoči svoji vbogi duši.

Priserčno se je veselil, da je rojen ko otrok svete katoliške cerkve, te ljubezni polne matere; tudi je čutil najrahljšo ljubezen in spoštovanje do papeža, katerega imena ni slišal ali izgovoril, da ne bi bil glave priklonil.

Mnogo in terdovratno žaljenje božje, zlasti krivoverstva so mu bila grozovita martra; ponujal se je Bogu v zadoščevanje, prosil je terpljenja in bolečin ter je bil pripravljen vmreti sè zveličarjem, da bi pripeljal ljudi k ljubezni božji. Terpljenje Kristusovo je bilo predmet skoraj vseh premišljevanj, gledanj in molitev njegovih. „Po gledanju britkega terpljenja“, pravijo izpovedniki njegovi, „je prederl v najgloblje skrivnosti božje ter je gledal veličastvo presvete Trojice.“ Ko dober kristijan je pobožno spremljal praznike svete cerkve ali povsod se je pridruževalo britko terpljenje. Boleče se mu je kerčilo serce, bojazen in nepopisna groza ga je obhajala, ko je videl velikost in veličastvo božje v tolikem ponižanju, ko je videl studenec življenja izdan smerti. Jokal je od bolečine, kaker mati joka za sinom, ki ji ga pred očmi vmore. Ljubezen do terpečega zveličarja ga je naganjala tudi k pogostnemu opravljanju svetega križevega pota, na kar se je pa vselej pripravljaj z dolgim premišljevanjem. In na to je šel od štacijona do štacijona s toliko neznanosko bolečino, da je bil kaker nadzemeljski videti. Neki me-nih, ki ga je nekega dne pri tem opaževal, je menil, da je pač ne-kako tak moral biti zveličar, ko je težki križ nesel.

Tudi podobe križanega in ostanke njegovega britkega terpljenja, ki se hranijo v Rimu, svete stopnjice, steber bičanja, križni les, sulico, je s priserčno pobožnostjo hodil častit.

Benedikt je bil vedno mož goreče molitve in ta gorečnost se je poslednja leta komaj kaj povzdignila; ali v tem času se je sè vso lahkoto in prostostjo brez težav, skušnjav in ovir vzdigoval k predmetu svoje pobožnosti. Knjige mu skoraj ni bilo treba več pri premišljevanjih in duhovnih gledanjih in brez preterganja je prestopil od enega k drugemu. V cerkvah je sicer navadno imel bukve pred sabo, ali je le malo kedaj pogledal vanje. Morebiti je hotel tako le zamaknjenje svoje skrivati pričujočim, kaker mu je tudi Bog zavoljo ponižnosti njegove v zamaknjenju pripustil, da je imel neko oblast sam nad sabo, ako ga je kedo opazeval, da je mogel po tem vravnavati svoje povzdigovanje in premikanje. Seveda je iskal najrajši prazne cerkve in temne kote; vender ni mogel doseči, da ne bi pogostoma bili videli pričujoči, kako ga je prevzela, zameknila in povzdignila neizmerna ljubezen božja, ki je gorela v njegovem sercu. Vsi so stermeli, vsi so bili spodbujeni in globoko ginjeni, ko so to videli. Navadno je bil v zamaknjenju bolj ali manj očitno povzdignjen do pol ure ter se je zlasti nenavadno gibal, keder je bil v prazni cerkvi. V takem stanju je globoko videl v resnice svete vere, sijala mu je nadnatorna luč, vera njegova se je mogla sè vso pravico imenovati razsvitljena vera.

Bog je tudi sam pričal, kako dopadenje ima nad vbozim berčem, ker ga je poveličeval pred ljudmi. Dostikrat so ga videli vsega v čudoviti svitlobi. Neka Marija Poetij, ki ga je posebno čislala, pride neko zimsko jutro zgodaj v precej temno cerkev, kjer se je komaj dalo razločiti, kedo je kateri. Tedaj pride tudi Benedikt ter gre na svoj navadni prostor. Ona ga je spoznala, pa ni nadalje pazila nanj temuč svoj pot je naprej molila. Kar ga zagleda obdanega od svitle luči, ki je jasno sijala z njegovega obličja vse vkrog, telo njegovo pa je bilo mej tem vsaj za pedanj povzdignjeno nad stopnjico, kjer je klečal. Ravno tako ga je videl leta 1783 gospod Daffinij pri vratih cerkve svetih aposteljnov od glave do nog vsega v bliščeči svitlobi, ki se je okoli glave najbolj lesketala. Štirinajst dni nato je klečal Benedikt pri sveti Mariji Veči pred izpostavljenim svetim Rešnim telesom s povzdignjeno glavo kaker v gledanju. Kar se mu zasveti obličje, tako jasno in bliščeče, da je bilo videti, kaker bi gorelo. Cela prikazen ni terpela dolgo, zginila je v trenotku in obraz je bil spet kaker prej blede in

onemogel. Tako je pripovedoval duhovnik Pompeji, ki je bil vpričo. Pa tudi druge priče so več takega pravile.

Ali prestopimo k drugim nenavadnim dogodkom v življenju našega svetnika. Žakelina Bombled mu je stisnila nekega dne, ko je bil videti zamaknjen, neki majhin denar v roko ter se mu je priporočila v molitev. Benedikt ni spregovoril, le glavo je priklonil ter se nato vernil v svoje prejšnje stanje in deržanje. Nekega dne je hotela ravno tista Žakelina iz cerkve sv. Marije dei Monti. Že pred njo je bil Benedikt na svojem navadnem mestu. Kar preterga svoje premišljevanje, se ozre nazaj po nji ter oberne nanjo resen, prebodljiv pogled. Ona ni bila opazila nigdar, da bi bil v cerkvi koga gledal; zato se vsa zmeša in ostermi, da ne more z mesta. Čez nekoliko časa se loti zopet svojega premišljevanja, pa preneha vdručič ter jo zopet ostro in prebodljivo pogleda. Zazdi se ji, kaker bi ji kaj očital, ter jo silil, da bi premislila svoj dušni stan. Pri tem je bila njena duša razvitljena in našla je napako, ki do tedaj ni mislila nanjo. Velik nemir se je loti, ki zgine še le, ko je čez nekaj dni pri izpovedi svojo vest vredila.

Tudi neki gospod Markonij je izkusil, da je znal naš svetnik v duši brati človeku; on terdi: „Ta njegova prednost je napeljala več grešnikov, da so se spokorili.“

Tudi prihodnje reči je naprej videl, kaker je spoznal ravno imenovani gospod Markonij. Nekega dne pride Benedikt ves nemiren in preplašen k izpovednici ter pripoveduje na vprašanje izpovednikovo, da je videl svoji pogreb in veliko množico ljudi, ki so čast izkazovali telesu njegovemu. Tudi je tožil z britko bolečino, da je derhal pri tem žalila Boga, ter je pravil zdihovaje, da se je vmeknilo sveto Rešno telo in čast, ki mu je bila namenjena, se je skazovala njegovemu telesu. Markonij je mislil, da je to skušnjava k ničemernosti, ter mu je rekel, da se ne sme dati motiti takim prikaznim; sicer je pa to domišljanje tudi brez uma, kër se v najsvetejšem zakramentu Sin božji moli, on je pa le vboga stvar. Ta odgovor je bil ljub ponižnemu vbožcu, pobesil je glavo ter zadovoljen odešel. Ali Markonij vender le ni vedel kako in kaj; povedal je, kar je slišal, neketerim učiteljem na rimskih visokih šolah, zlasti doktorju Del Pino, ki je sam natančniše poznal služabnika božjega. Ali oni si tudi niso znali razložiti te reči. Da se je pa vse natanko izpolnilo, bomo videli v poslednjem poglavju.

Tudi osebe, ki so se imele vdeležiti obravnave, da se mej zveličane zapiše, so se mu ščasoma vse pokazale in tako rekoč ponu-

dile. Nekaj dni pred smertjo je prebil Benedikt dopoldne pri sveti Mariji dei Monti. Ko je šel proti vratam, se naenkrat vstavi pred izpovednico nekega patra, Paljma po imenu, ki ga nekoliko časa gleda, ko je izpovedoval, ter potem smehlja je nekolikrat pozdravi z glavo kaker v znamenje priterjenja. Pričujoči so se začudili, ko so videli to vedenje, ki se je tako malo vjemalo z Benediktovo navadno zbranostjo v cerkvi; pozneje pa so mislili, ko je bil Paljma postulator (prosivec) v zadevi služabnika božjega, da je to volitev po vikšem razsvitljenju spoznal in sprejel.

Neko drugo razsvitljenje je imel Benedikt ravno ob tistem času. Ko je iz cerkve šel, obstoji naenkrat v sredi ladje ter gleda proti epistelski strani obrnjen tako rekoč preiskovaje neko mesto na tleh. Čez nekaj časa gre dalje, pa se potem še enkrat vstavi ter ogleduje ravno tisto mesto. Tako stori še dvakrat. In glej, prav na tem mestu so ga potlej pokopali.

Nadalje je poveličeval Bog ponižnega berača tudi s tem, ker mu je dal, da je čudežno pomagal bližnjemu. Neki korni hlapčič pri sveti Mariji dei Monti je imel žabe, bramorje ali bezgavke. Mati mu je svetovala, da naj se priporoči Benediktu. Hlapčič mu pokaže, kaj mu je, ter prosi zaupljivo, da bi molil zanj, da bi ozdravel. Benedikt mu veli poln vsmiljenja, da naj vzame olja iz svetilnice pred milostno podobo in tri dni zaporedoma ž njim maže tam, kjer ga boli, ter mej tem vsakkrat izmoli tri češčenasmarije. Rad in vesel sluša hlapčič ter je popolnoma ozdravljen že ko drugič maže. —

Druga ozdravljenja moramo izpustiti ter hočemo le še o dvojehodnosti svetnikovi nekaj omeniti. Benedikt se nigdar ni pregrešil zoper hišni red v hospicu pri svetem Martinu. Zvečer, ko so imeli vbogi doma biti, je bil vedno tudi on doma. Potem je oskerbnik vrata zaklenil ter prideržal ključ in obeden ni smel vun pred skupno jutranjo molitvijo. Tudi Benedikta niso nigdar pogrešali, in vendar je terdilo mnogo prič, da so ga dostikrat videli po noči pri štirideseturni molitvi; redovnice učiteljice pa so ga videle na sveti večer leta 1782 pri sveti Mariji dei Monti, dokler je terpela slovesnost, na njegovem navadnem mestu ter so opazile, kako je goreče ljubil dete božje.

Več posebnih primerov ne bomo naštevali; toliko je gotovo, da je Bog z nenavadnimi milostmi obilo obdarjal vbogega Benedikta Labra.

Ko je svetnik dušo izdihnil, ga je slekel Zakkarellij s pomočjo enega pričujočih ter ga zavil v belo platno. K bratovščini naše ljube Gospe snežnice je potem poslal prosit vreče, v kakeršni so se navadno pokopavali njeni udje, in bratovščina jo je dala z veseljem, ker se je berač tako njenim pridružil. V tej vreči se je položilo truplo na mertvaški oder. Obleka njegova, knjige in ostanki jedi so se skerbno spravili, ali že je manjkalo neketero oblačilo, ki so si ga najberž častivci ranjikega prilastili. Nato je odslovil Zakkarellij ptujce, ki so se bili stekli, dasiravno so neradi šli iz hiše, ter je ostal sam pri merliču.

Ali dolgo ni bilo tiho in mirno; sporočilo o smerti služabnika božjega se je širilo hitro in v veliki četrtek so ljudje terkali že pred soncem, da bi videli „svetnika“. Domači so hoteli vstreči, ali niso vedeli, kolika množica se bo gnjela noter. Obiskovavci so poklekovali, molili, dotikovali se merliča, ljubili mu roke in noge ter se čudili, kako so voljne in gibečne, kaker bi bil v mirnem spanju.

Po cestah se je le o smerti svetnikovi govorilo in od vseh strani, tudi iz najbolj oddaljenih krajev mesta so prihajali ljudje, ki jih je bilo toliko, da se je vse terlo ne le v hiši in po stopnjicah, temuč že izunaj po ulicali.

Zakkarellija ni bilo doma; šel je bil, da preskerbi, kar je treba, zastran pogreba, ki se je imel napraviti na njegove iztroške. Že precej ko je bil svetnik mertev, mu je prišlo na misel, da se mora tako goreč častivec Matere Božje v njeni cerkvi pri sv. Mariji dei Monti pokopati. Vsi, ki so o tem slišali, so poterdili ta namen; ali ker je vmerl Benedikt v fari svetega zveličarja, se mu je zdelo potrebno dovoljenje tamkajšnjega farmoštra. Ali ta je želel tako redkega zaklada za svojo cerkev in ni bil pri volji komu drugemu ga prepustiti. Tako odslovljen se je vernil Zakkarellij domov terdne volje, da bo vse poskusil, da doseže svoj namen. Doma najde vse natlačeno in mej častivci tudi gospoda Mancinija. Tudi ta je priterdil njegovemu namenu ter mu razložil, da gredo farne pravice farmostru svetega Martina ter je od njega treba dovoljenja. Zakkarellij gre naravnost k njemu in prošnja se mu je vslišala.

Popoldne je prišla bratovščina naše ljube Gospe snežnice, da

bi odnesla merliča. Gnječa je bila tolika, da je bratovščina le s pomočjo korziških vojakov, ki so se poklicali, da bi hranili red, do merliča priti in vun ga prinesiti mogla. Benedikt je ležal na parah z rokami čez persi na križ položenimi z odkritim obrazom. Ko so se pozemeljski ostanki prikazali na cesti, se je vzdignilo iz množice glasno klicanje: „Svetnik! glejte svetnika!“

Ko je sprevod počasi prišel v cerkev, so se ravno pele žalostne duhovne molitve velikega tjedna; božji grob je bil pripravljen in zvečer je imela biti pridiga o britkem terpljenju. Zato se merlič ni postavil v ladjo cerkveno, temuč v zakristijo ter se tam požegnal. Ko so neketeri vstopili, so se morala vrata zakleniti zaradi gnječe. Pozneje so prenesli truplo v neko bližnjo kapelico, kjer je imelo čez noč ostati.

Drugo jutro so bile na vse zgodaj velike množice pred cerkvijo, in ko se je odperla, je derlo vse noter „gledat svetnika“. Zastonj se je svarilo ljudstvo, da naj bo tiho in mirno; pobožnost in občudovanje se ni dalo krotiti. Zmirom večja je bila gnječa, vse je romalo k sveti Mariji dei Monti; predstojnik cerkveni je moral dati v sredo cerkve prenesti truplo, da bi ljudstvo prostora imelo. Ali tudi cerkev je bila premajhina in udom omenjene bratovščine ni bilo mogoče množice v redu pripuščati in odpravljati. Zato so se pri vratih in pri trupu vojaki postavili, ki so morali večkrat sè žuganjem in celo sè silo v red devati ljudi, ki so stopali na klopi, na izpovednice in celo na altarje, da bi videli berača. Truplo so vse obsuli s cvetjem, katero so potem delili mej seboj; ovijali so mu tudi traké okrog rok, da so jih potem spet nazaj jemali ter si za spomin ohranili. To se je godilo tako do večera in tudi potem se množica še ni razšla; prenesli so nato merliča v neko izbo za korom in še tedaj je bilo le s pomočjo vojakov mogoče zapreti vrata.

Vse štiri dni, ko je bilo truplo izpostavljeno češčenju, je bila vedno neizmerna množica, ki je derla tjakaj; vmes so bili duhovniki, redovniki, plemenitaši, gospe najvikših stanov, kardinali in redovni generali. To nepopisno gibanje, ki se je bilo latilo celega mesta, je bilo očitno nadzemeljske moči delo. Vse je pripomoglo k temu, da je navdahnjenje rastlo mej ljudstvom. Beraški merlič je bilo videti kaker bi kljuboval smerti. Truplo je ostalo gibečno od srede do nedelje večer ter ni kazalo nobenega sledu mertvaške merzlotе in oterpnjenosti, nobenega sledu trohnenja. Udje so mu bili mokrotni in obilen pot je porosil zdaj pa zdaj obličje. Srečne so se šteli, kateri so ga mogli obrisati in ž njim svoje rute pomočiti.

Grešniki so se spreobračali, bolniki so se zdravili. Predolgo bi se zamudili, ako bi hoteli ta spreobračanja in ozdravljanja posebej naštevati in popisovati. Le eno naj omenimo z nekoliko besedami.

Neka Angelika Gardellinij je bila tako bolna, da so bili zdravniki že obupali nad njo. Ravno tisti čas ji je bilo posebno hudo, tako da je bilo videti, kaker bi imela zdaj zdaj vmreti. Ali ko zve o smerti Benediktovi, jo ta trenotek napolni živo upanje, da bo ozdravela na njegovo prošnjo. V veliki četrtek ni mogla do blaženega merliča, v petek pa se ji je zdelo najbolj prav, da zderži na svojem križu ter svoje hude bolečine združi s terpljenjem vmirajočega zveličarja.

Tako je torej izvolila veliko soboto, ki je nekoliko bolj vesel dan, ko se že alleluja poje, da je šla obiskat častitljivega merliča. Z največo težavo je prišla do cerkve; peljali ste jo sestra in neka soseda. Neki vojak, ki je stražil tam, se je dal omečiti ter jih je pustil noter pri stranskih vratih, ki so bila množici zaperta. Posade jo v eno izmej klopi, ki so bile okrog merliča. Pripognjena proti truplu prosi Boga priserčno, da bi ji dal zdravje po zasluženju Benediktovem. Tako je ostala nekaj trenotkov; nato zakliče ona, ki je bila izgubila govorjenje ter je mogla le s premikanjem z ustnicami kaj dopovedati svojim domačim, naenkrat z lepim in močnim glasom: „Blaženi Benedikt!“ — Angelika je bila ozdravljena, naenkrat in popolnoma ozdravljena, ter je krepko stopala k velikemu altarju zahvalit se Bogu. Množica, vsa iz uma nad tem dogodkom, bi jo bila zmučkala, da je niso rešile šolske sestre, ki so jo okrožile od vseh strani.

Ako je bilo pritiskanje veliko do velike sobote, vender se ni moglo primerjati s tem, kakeršno je bilo v veliko nedeljo. Kar se je zjutraj sonce prikazalo, so bile sosedne ceste prenapolnjene; v cerkvi pa je bila taka gnječa, da ni bilo mogoče niti maševati niti večernic opraviti. Le v kapelici poleg zakristije so bile neketere maše. Da bi se bil človek preril skozi množico, na to še misliti ni bilo. Celo nekateri prijatelji ranjikega so si zastonj prizadevali, da bi do njega prišli ter ga še enkrat videli.

Po noči od sobote do nedelje se je izkopal na epistelski strani pred velikim altarjem grob, kamer se je imel položiti svetnik. Veliko nedeljo popoldne so ga prenesli nazaj v zakristijo in neki malar je narisal podobo njegovo, neki kipar si je preskerbel pa odtisek obraza v gipsu. Seveda se je moralo vse to v hitrici na-

praviti, ker je množica kmalu začela nemirna biti ter na glas klicati po svetniku. Nato se je truplo še enkrat v cerkvi izpostavilo česčenju.

Več prijateljev ranjikega se je zbralo okoli njega in s pomočjo tega, kar so oni povedali, sta sestavila Markonij in Del Pino kratek latinski zapisek, ki se je na pergamentu polčil v trugo. Nato so zapečatili truplo v dvojnem zaboju ter ga deli v grob. Ali dasiravuo ga niso mogli videti več, ljudje še niso nehali od vseh strani prihajati k sv. Mariji. Tudi še veliki pondeljek je bila gnječa tolika, da ni bilo mogoče svete maše brati v tisti cerkvi, in celo sveto Rešno telo se je preneslo zopet v zakristijo. Naslednje dni ravno tako ni hotelo zmanjkati sveta in ko je bila versta na tej cerki, da bi se začela 23. malega travna štirideseturna molitev pred izpostavljenim svetim Rešnim telesom, ni bilo videti mogoče v takih okoličnostih ter se je izvolila za ta dan druga cerkev. Tako se je prerokovanje svetnikovo izpolnilo.

Še cele mesece so silili ljudje na grob služabnika božjega in da se je ohranil red, se je zmirom morala vojaška straža postavljati. Vsi stanovi rimski so prišli, da bi počastili ne velikaša tega sveta, temuč vbozega berača, ki se je ne dolgo prej raztergan in poln siročine vlačil po ulicah mestnih. In kmalu po smerti njegovi je petdeset škofov, trinajst nadškofov, mnogov kapiteljnov in samostanov prosilo papeža Pija VI., da bi zveličanim prištel Benedikta. Po dolgem in natančnem preiskovanju čednosti njegovih in čudežev, ki jih je storil Bog po njegovi prošnji, so doveršili to reč papež Pij IX. leta 1860 tretjo nedeljo po veliki noči; lani pa so Benediktu papež Leon XIII. določili najvišjo čast, ki jo more nakloniti sveta mati katoliška cerkev svojim najboljšim otrokom.

Življenje zveličanega brata Egidija, tovariša sv. Frančiška.

1. poglavje.

Kako so bili brat Egidij in trije tovariši
sprejeti v red manjših bratov.

Ker zgledi svetih mož v duhu pobožnih poslušavcev v zaničevanje pripravljajo minljive radosti in imajo poželenje po večnem zveličanju buditi, hočem na čast Bogu in njegovi visoko častiti

materi, naši gospe Mariji, in v korist vseh poslušavcev nekoliko besed pregovoriti o delu, katero je sveti Duh doveršil v našem svetem bratu Egidiju.

Ko je ta še posvetno obleko nosil, je začel, od svetega Duha zadet, sam pri sebi premišljevati, kako bi pri vsem svojem djanju edino le Bogu dopasti mogel. V tistem času je sv. Frančišek, oznanjevalec od Boga oborožen, sè zgledom življenja, ponižnosti in svete pokore, čez dve leti po svojem spokorjenju, moža čudovite modrosti in na časnem blagu zelo bogatega, ki mu je bilo ime gospod Bernard, in Petra Katanija pridobil in napeljal k evangelijskemu življenju in vboštvu, tako da sta po svetu sv. Frančiška iz ljubezni do Boga vse svoje časne zaklade mej vboge razdelila in slavo poterpežljivosti in evangelijsko popolnost in obleko manjših bratov sprejela ter z veliko gorečnostjo obljubila ves čas svojega življenja izpolnjevati; in tako sta storila sè vso popolnostjo.

Čez osem dni po gori omenjenem spreobnenu in razdelitvi, ko je bil brat Egidij še v posvetni obleki ter je videl odpoved tako imenitnih asiških plemenitašev, da se je vsa dežela čudila nad njo, gre ves vnet od ljubezni božje drugi dan, na praznik svetega Jurija, leta Gospodovega 1209, prav zgodaj, kaker močno skerban za svoje dušno zveličanje, v cerkev svetega Jurija, kjer je bil potem samostan svete Klare; in ko je opravičilo svojo molitev, je šel, ker je imel veliko hrepenenje, da bi videl sv. Frančiška, proti bolnišnici gobavih, kjer je on z bratom Bernardom in bratom Petrom Katanijem prebival ločen v zelo borni koči, in ko je prišel na neko križišče ter ni vedel, kam bi se obernal, moli najprvo h Kristusu, dragemu voditelju, in ta ga je po ravni poti pripeljal do imenovane kočice. In ko je mislil na to, za kar je tjakaj prišel, ga sreča sv. Frančišek, ki se je iz hoste vračal, kamer je hodil molit. Precej je torej pokleknil ter ga prosil ponižno, da naj bi ga v svoj red sprejel iz ljubezni do Boga. In ko je videl sv. Frančišek brata Egidija pobožno obličje, odgovori ter pravi: „Predragi brat, Bog ti je silno veliko milost dodelil. Ako bi cesar v Asiz prišel, ter bi kakega meščana za svojega plemenitaša in skrivnega ključarja izvolil, bi se li ne moral ta jako veseliti? Koliko bolj pa moraš ti vesel biti, ker te je Bog izvolil za svojega plemenitaša in preljubega služabnika, da boš hranil popolnost svetega evangelija? In zato bodi zvest in stanovit v svojem poklicu, h kateremu te je Bog pozval.“ In prijel ga je za roko, vzdignil in v omenjeno kočico peljal. In pokliče brata Bernarda ter pravi: „Gospod Bog

nam je poslal dobrega brata, za kar se vsi veselimo v Gospodu ; zdaj pa jejmo v ljubezni.“ In ko so odjeli, je šel sv. Frančišek s tem Egidijem v Asiz, da dobi sukna za redovno obleko bratu Egidiju. Na potu sta srečala neko vbožico, ki ju je prosila milostinje iz ljubezni do Boga. In ker nista vedela, s čim bi pomagala vbogi ženski, pravi sv. Frančišek obrnivši se k bratu Egidiju z angeljskim obrazom : „Predragi brat, iz ljubezni do Boga dajva ta plašč vbožici.“ In brat Egidij je slušal s tako radovoljnim srcem svetega očeta, da se mu je zdelo, kaker bi videl, kako je ta milostinja v tistem trenutku letela v nebesa, in brat Egidij je letel ž njo, tako da je čutil od tega v sebi neizrečeno veselje z novo spremembo. Ko je bilo sukno preskerbljeno in redovna obleka narejena, je sv. Frančišek v red sprejel brata Egidija, ki je bil eden naj slavnih redovnikov, kateri so takrat na svetu bogomiselnost živeli.

Ko je sprejel brata Egidija, je šel sv. Frančišek precej ž njim v jakinsko okrajino, prepevaje ž njim in povelečevaje Gospoda nebes in zemlje. In rekel je bratu Egidiju : „Sin, naš red bo enak ribiču, kateri mreže v vodo meče in mnogo rib vjame, te velike shrani, te male pa zopet v vodo izpusti.“ Brat Egidij se je čudil nad tem prerokovanjem, ker takrat še ni bilo v redu kaker trije bratje in sv. Frančišek. In akoravno sv. Frančišek še ni pridigal ljudstvu očitno, vender je po poti grede svaril in opominjal može in žene rekoč priprosto in ljubeznjivo : „Ljubite in bojte se Boga in delajte vredno pokoro za svoje grehe.“ In brat Egidij je rekel : „Storite, kar vam pravi ta moj oče duhovni, ker govori prav dobro !“

Iz Egipta.

Gotovo je znano vsem našim bravcem, kako so se Angleži in drugi Evropejci sperli z Egipčani, in kako so Angleži bombardirali veliko primorsko mesto egiptovsko Aleksandrijo, Egipčani pa so zato morili Evropejce, kateri niso bili še o pravem času pobegnili, ter požgali jim hiše in poropali blago, ki so ga tam imeli. Z boječo radovednostjo je popraševal pač marisikedo, kako se je ob teh nevarnih dneh godilo tamkajšnjim frančiškanom. Dolgo ni bilo nobenega sporočila ; naposled smo našli v milanskem tjedniku *Le Missioni cattoliche* nekoliko besed iz pisma, ki ga je pisal P. Fran-

čisek Ortski seveda že 6. malega serpana iz Mansure, mesta, kjer so leta 1250 saraceni premagali sv. Ludovika.

„.... Kake novice Vam imam naznaniti?“ piše imenovani pater komisarju svete dežele P. Kerubinu Karuso v Napolj. „Saj jih že veste iz časopisov in od vbozih begunov egiptovskih, ki so prišli v Napolj. Nič več Evropejcev, nič več kristijanov, kakersnih koli, nič več judov ni v Egiptu. Celo redovnice objokovanega škofa Kombonija, Jožefinke, vsmiljenke, lazaristinja, bratje, le madri di Dio (!), francoski misijonarji lijonski in zagaziški, vse vse je izginilo. Edini, ki so ostali, smo mi in vboge sestre frančiškanke. O! da bi ti, ki nas po Laškem in v Evropi preganjajo, poznali in cenili take reči! Ali ako nas italijanissimi in evropejci malo ali nič ne čislajo, so pa Turki, ki nas imajo tudi dandanašnji v veliki časti.

V resnici, ko so videli Turki te vboge redovnice v Kafr-er-Zaijātu prestrašene v samotnem njihovem samostanu, so jih šli tolažit in prigovarjat jim, naj se nikar ne boje, ker so oni in poglavarji vsi njihova straža in obramba. Ako se boje ostati v svojem samotnem stanovanju, naj le pridejo k njim v njihove hiše, ki so jim odperte in na razpolaganje. Te dobre sestre so se zahvalile ter rajši ostale stanovitne na svojem mestu. Zato je vojaški poveljnik ne le posebne straže jim odločil, temuč on sam gre z vojniki vsako noč preiskat tisto okolico zastran večje varnosti nunam. Tako so tudi v Mansuri musulmáni vsi zadovoljni, da nismo odesli in dozdam nam nihče nobene nadlege ne dela“.

V dunajskem listu „Vaterlandu“ nahajamo nadalje pismo pater Matevža Lesickega, gvardijana in latinskega farmoštra v Aleksandriji, pisano ravno tistemu Kerubinu Karuso, komisarju svete dežele. Tako slove:

„V Aleksandriji, 19. malega serpana 1882.

Ljubi pater komisar!

Rešeni smo, hvala Bogu, iz toliko smertnih nevarnosti in to je za nas pravi čudež božje milosti, ker nismo bili še vredni martništva. Vi, ki ste v Egiptu bili toliko let, se pač spominjate, kaj je bila Aleksandrija; povedati Vam, kaj je zdaj iz nje, pa presegam moje moči ter se ne da popisati. Ako bi mogli videti Aleksandrijo, Vi bi točili solze Jeremijeve nad njenim podertjem. Bombardiranje, ki so ga začeli Angleži 11. t. m., je terpelo le dvanajst ur. Ali ker potem niso stopili precej na suho, to je bil vzrok splošnega plenjenja in požiganja evropske četerti. Kedo bi bil mislil, da bo to mnogoljudno, živahno mesto puščava, kup razvalin

in pepela. *Haec est Babylon! Prosternata est Alexandria uti metretrix.*

Ni smo po posebni milosti božji rešeni; naša zborna cerkev (katedrala), naš kolegij (šole) in špital niso nič terpeli. Pač so letale kugle in bombe tudi do nas; ena je padla v divan (pogovárjalnico), druga v kuhinjo, pa škode niso naredile. Mi smo vsi imeli pokončani biti po petroleju, požiganju in divjanju musuljanskem, ali še enkrat pravim, po posebni milosti Gospodovi smo še mej živimi. Pripravljeni smo bili vsi, da nas pokoljejo, in ni manjkalo dosti, pa bi bili živi zgoreli, ker je bil ogenj prišel že do vrat našega samostana. Mnogo noči sem bil sè svojimi mašniki vedno na nogah, tako da nisem vedel, kaj je spanje. Več ko enkrat smo slišali z naših oken na svoja ušesa vojake in druge arabske voditelje, ki so se pregovarjali mej sabo, kako bi s petrolejem šli nad vrata cerkve in samostana. Imeli smo ure, ko bi bili vsi skoraj pomerli od straha. Ali sv. Anton Padovanski in vboge duše v vicah so nas varovale in rešile. Pri opravljanju svoje apostoljske službe so pokazali moji kaplani in redovni bratje vsi junakom enako serčnost. V samostanu nas je zdaj sedem mašnikov in štirje bratje lajiki. O vseh naših ostalih patrih in bratih, ki so v Kájiri in v raznih krajih po Egiptu raztreseni, Vam ne vem nič povedati. Bratje kerščanskih šol so pustili svoje stanovanje in nobeden od njih ni ostal niti v Kájiri niti v Aleksandriji. Ako ni naša zborna cerkev, naš samostan s kolegijem in bolnišnico nič terpel, ni misliti, da je tako tudi z novo cerkvijo na Marini, ki je posuta. Tudi naša cerkev in hospic v Ramlah, kjer so iskali pribežališča mnogi kristijani, je grozovito oropan in oplenjen in vbogi pater Jožef iz Avale, ki je bil mnogo let goreč ravnatelj hospicu in cerkvi, si je na begu vse kosti polomil, tako da živi le še kaker po čudežu.

Kar so Angleži prevzeli poveljstvo v mestu, se zopet diše, ali strah in groza vlada še povsod. V Kájiro je vstopilo 10.000 indovskih vojakov. *) Smertna sodba nad krivičniki se skoraj vsak dan zveršuje sè streljanjem. Ravno včeraj so vstrelili pet beduinov (potepenih Arabcev), ki so jih zasačili, ko so neke hiše s petrolejem polivali. Jaz imam sè svojimi redovnimi brati od jutra do večera premnogo dela, da nosimo mertve na pokopališče. Mnogo in brez števila so jih sežgali na višje povelje v njih hišah. Arabske

*) To je bila pač le v Aleksandriji govorica.

obsojence pokopavajo v sredi na konzulatskem tergu. Naj hujše je, ker ni tukaj nobenega živeža ter terpimo pomanjkanje vsega, tudi najpotrebnišega. V mestu ni najti več kosá platna, da bi se naredila obleka osebi, ki je v sami srajci bežala iz svoje hiše. Mi imamo v samostanu okoli 200 ljudi, ki so k nam pribežali ter jim dajemo hrano in stanovanje. O mnogih drugih, ki vsako uro prihajajo na porto in kruha hočejo od nas, Vam ne govorim ničesar. O! da bi se dale omečiti od naše siroččine pobožne in blagoserčne duše ter bi nam prihitele na pomoč s kako podporo!

Naj bo sklenjeno, moj ljubi pater komisar! Molite zame in bodite prepričani, da sem vedno

Vaš najvdaniši
P. Matevž,
farmošter, frančiškan.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

č. P. Gavidijóz Lomberger od sv. Ulriha na Kranjskem, vmerli na Tersatu 21. malega serpana v 60. letu svoje starosti;

č. P. Jovita Cetin od sv. Lenarta na Štajerskem, vmerli tudi na Tersatu 24. malega serpana, stari 68. let;

tretjerednica sestra Magdalena (Marija) Pahor iz Opatjega sela, vmerla 29. rožnega cveta t. l.

Popolni odpustek

morejo dobiti meseca kimavca :

1. vsi verni katoličani v nedeljo presvetega imena Marijinega in skozi osmino kaker ob sladkem imenu Jezusovem;

2. v frančiškanskih cerkvah tudi: 4., 17., 24., v kapucinskih: 4., 11., 17., 18., 25.;

3. tretjeredniki razen naštetih dni tudi: 1., 3., 8., 9., 26., tretjeredniki frančiškanski v ožjem pomenu tudi 13. in 27.; vesoljna odveza 8.

